

TARBIJAVAIKLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number	19-1/22-01474-026
Otsuse kuupäev	27. juuni 2022
Komisjoni koosseis	Esimees Aase Sammelselg, liikmed Anastasia Nezgovorova, Tuulikki Laesson
Tarbija	
Kaupleja	Elektrum Eesti OÜ, 11399985
Tarbija nõue	Elektrilepingu täitmine ja üldteenuse alusel esitatud arvete korrigeerimine.
Asja läbivaatamise aeg	11. mai 2022

Resolutsioon:

Komisjon otsustas:

1. avaldus rahuldada.
2. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti tegema toimingud, mis on vajalikud tarbijaga 24.septembril 2021 sõlmitud lepingu registreerimiseks andmevahetusplatvormil.
3. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti tegema toimingud, selgitamaks välja tarbijale alates 1.oktoobrist 2021 müüdud elektri kogus.
4. Kohustada osaühingut Elektrum Eesti esitama tarbijale lepingus kokkulepitud hinna (päevas 10,39 s/kWh ja öösel 8,5 s/kWh) alusel korrigeeritud arve, arvestades seejuures riigi määratud hüvitist. Arve tuleb kattavas ulatuses lugeda tasutuks üldteenuse eest tasutud maksete arvel.
5. Võrguettevõtja ja kaupleja vahelised võimalikud nõuded tuleb lahendada ilma tarbija õigusi ja kohustusi nendega sidumata.

Kaupleja peab 30 päeva jooksul, arvates otsuse Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalveameti kodulehel avaldamisele järgmisest päevast, teatama selle täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu või seda ei järgi, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Asjaolud:

Elektrum Eesti OÜ pakkus 24.septembril 2021 tarbijale fikseeritud hinnaga elektrienergia müügilepingut. Kaupleja võttis enesele kohustuse anda tarbijale tarbimiskohas üle (müüa) elektrienergiat ning tarbija kohustus tasuma kauplejale lepingu sõlmimisel kokkulepitud hinna (päeva hind 10,39 s/kWh ja ööhind 8,5 s/kWh). Leping sõlmiti määratud tähtajaga ning müügiperioodi algusega 1.oktoobrist 2021.

Tarbijale on jätkuvalt arveid esitanud võrguteenuse osutaja, Imatra Elekter AS. Elektrienergia tarbimiskogused ja hind on arvestatud üldteenuse osutamise põhimõtetel.

Tarbija väidab, et kauplejal lasub kohustus lepingut täita. Võrguettevõtja poolt üldteenuse eest arve esitamine tuli talle halva üllatusena. Järelepärimisele vastuseks selgitas kaupleja, et

kahjuks jäi temaga sõlmitud leping aktiveerimata.

Tarbija leiab, et kaupleja on põhjustanud talle kahju, kuna üldteenuse hind on kauplejaga kokkulepitust märkimisväärselt kallim. Tarbija nõuab lepingu täitmist ja tasunõude korrigeerimist.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja selgitas, et 24.septembril 2021 ei olnud uue kliendiga elektrilepingu sõlmimine müügiperioodi algusega 1.oktoobrist 2021 võimalik, kuna leping tuleb registreerida andmevahetusplatvormil vähemalt 7 päeva enne kalendrikuu algust. 24.septembril sõlmitud lepingut ei saanud 1.oktoobrist jõustada ning seetõttu tarbijale kinnituskirja ei saadetud.

Kaupleja nimel sõlmib lepinguid koostööpartner, kelle müügiagentidel on kaupleja nimel lepingu sõlmimiseks volitus. Kahetsusväärselt ei jõudnud info poolelijäänud tehingust kauplejani.

Kuivõrd kinnituskirja tarbijale ei saadetud, ei saa suuliselt saavutatud kokkulepet jõustunuks lugeda ega tagantjärele aktiveerida. Tarbija rahaline nõue ei ole põhjendatud.

Komisjoni põhjendus:

Tarbijakaitseaduse § 51 järgi lahendatakse vaidlus poolte kirjalikult esitatud ning sekretariaadi kogutud teabe ja tõendite alusel. Komisjon lahendab esmalt lepingu sõlmimisega seonduvad küsimused.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 3 p 1 järgi tekib võlasuhe muu hulgas lepingust. Esitatud tõenditest saab järeldada, et tarbija õigussuhe kauplejaga põhineb energiamüügi lepingul (elektrilepingul) VÕS § 208 lg 3 tähenduses.

Elektriturseaduse (EtS) § 83 järgi kohaldatakse elektrilepingule elektriturseaduse sätteid; eriseadusega reguleerimata küsimustes kohaldatakse elektrilepingule võlaõigusseaduse sätteid. Tarbijaga sõlmitud lepingus tuleb tarbijale tagada vähemalt seaduses ettenähtud õigused; tarbija kahjuks kõrvalekalduvad kokkulepped on tühised.

Tarbija väidab, et sõlmis kauplejaga 24.septembril 2021 fikseeritud hinnaga elektrilepingu. Kaupleja väidab, et kontakt tarbijaga küll oli, kuid lepingut ei saanud jõustada, kuna seda ei saanud andmevahetusplatvormil registreerida.

Komisjon tuvastab asjaolud ja rajab otsuse komisjonile esitatud tõendite põhjal. Pooled ei vaidle selles, et kaupleja pakkus tarbijale elektrilepingu sõlmimist telefoni teel. Komisjonile on esitatud 24.septembril 2021 toimunud telefonivestluse salvestis. Kaupleja on kinnitanud, et tarbijale helistanud isik tegutses kaupleja volituse alusel.

Kõnesalvestisega on tõendatud, et kaupleja pakkus tarbijale Randvere külas asuvas tarbimiskohas lepingut, mis jõustub 24.septembrist 2021. Tarbijale pakuti kindla hinnaga lahendust, so päevase tarbimise hind 10,39 s/kWh ja öise tarbimise hind 8,5 s/kWh. Kaupleja selgituste järgi on pakutud tingimused kauplejale siduvad 34 kuu kestel. Tarbijale selgitati õigust 15.päevase etteteatamise ajaga lepingut muuta või lõpetada; samuti arвете saatmise ja tasumise viisi (arve saadetakse tarbija e-aadressile igakuiselt hiljemalt 15.kuupäevaks).

Kaupleja kinnitas vestluse käigus, et tal on andmebaasis olemas tarbija andmed (nimi, isikukood, telefoni number, e-aadress); samuti, et leping on sõlmitud suulise nõusoleku

andmisega ja tarbija ei pea enam midagi tegema (lepingut eraldi allkirjastama). Kaupleja esindaja lubas saata tarbija e-aadressile kinnituskirja ja lepingu. Tarbija kinnitas, et on kõikidest tingimustest aru saanud ja on nõus sellistel tingimustel lepingu sõlmima.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et pooled sõlmisid 24.septembril 2021 elektrilepingu, millega kaupleja võttis enesele kohustuse müüja tarbijale elektrit tarbijaga kokkulepitud tingimustel alates 1.oktoobrist 2021. Leping on pooltele siduv ja kauplejal tekkis lepingu täitmise kohustus (VÕS §-de 3 p 1 ja 6; § 76 lg 1 alusel).

Komisjon ei jaga kaupleja arusaama selles, et tarbijaga telefoni teel sõlmitud leping ei jõustunud. EtS § 84 järgi võib elektrilepingu sõlmida suuliselt. Kumbki pool ei nõudnud lepingu sõlmimist muus vormis ja mõlemad pooled kinnitasid, et on lepingu tingimustest sarnaselt aru saanud ning loevad lepingu suulises vormis sõlmituks. Kõnesalvestisega on tõendatud, et kaupleja andis tarbijale piisavalt teavet sõlmitava lepingu põhitingimuste kohta; teabe maht vastas võlaõigusseaduses ja elektrituruseaduses sätestatule.

On õige, et kaupleja rikkus kinnituskirja saatmata jätmisega EtS §-s 86 (lepingu sõlmimise ajal kehtinud redaktsioonis) ettenähtut, kuid sellest ei saa teha kaupleja soovitud järeldust.

Elektrileping tarbijaga sõlmiti 24.septembril 2021; so ajast kui pooled jõudsid lepingu põhitingimustes kokkuleppele. VÕS § 32 järgi saadetakse kinnituskiri lepingupoolele juba sõlmitud lepingu sisu kinnitamiseks. Kinnituskiri ei ole hinnatav aktseptina, vaid see saadetakse reeglina pärast kokkuleppe saavutamist; kinnituskiri ei ole suunatud lepingu sõlmimisele, vaid sellega kinnitatakse üle juba sõlmitud lepingu sisu.

EtS §-st 84 ei saa teha järeldust, et kaupleja poolt kinnituskirja saatmine on hinnatav lepingust taganemisenä. Osundatud seadusega on kaitstud tarbija õigus esitada kinnituskirja saamisel kinnituskirjas sisalduvale vastuväiteid. Jaatades kaupleja tõlgendust, tekib tarbijasuhtes seadusega võrreldes halvem tagajärg, mida elektrituruseadus ega ka võlaõigusseadus ei võimalda.

Järgnevalt hindab komisjon kaupleja väiteid, mis on seotud tarbijaga sõlmitud elektrilepingu registreerimisega andmevahetusplatvormil.

Vaidlust ei ole selles, et tarbija tarbimiskoht on andmevahetusplatvormil registreeritud. Kaupleja väidab, et tarbijale müüdi elektritarnet üldteenuse põhiselt; komisjonile on esitatud võrguettevõtja poolt tarbijale esitatud arved, mis kinnitavad, et elektritarnet tasu on tarbijalt nõutud üldteenuse alusel.

Seega ei olnud tegemist elektritarnet müüja (avatud tarnija) vahetumisega elektritarnet toimimise võrgueeskirja (edaspidi – võrgueeskiri) tähenduses, vaid üldteenusel tarbimise lõppemise ja elektrilepingu sõlmimise registreerimisega. Kauplejal lasus võrgueeskirja § 7 lg 6 alusel kohustus teatada andmevahetusplatvormile andmed tarbijaga sõlmitud elektrilepingu ja selle kehtivusaja kohta.

Kahetsusväärset jättis kaupleja oma kohustuse täitmata. Sellest ei saa aga järeldada tarbijaga sõlmitud elektrilepingu tühisust. Kaupleja väited selles, et tarbijalepingut ei ole võimalik tagasiulatuvalt aktiveerida, ei ole õiged. Komisjon selgitas eelnevalt, et tarbijaleping on sõlmitud 24.septembril 2021 ja sellest tekkinud kohustused kuuluvad kokkulepitud ajast täitmisele. Kaupleja ei ole osundanud, millise seaduse alusel saab lepingu jõustumist (täitmise kohustust) siduda „lepingu aktiivseks muutmisega”.

Kaupleja ei ole esitanud komisjonile mingeid tõendeid, millest saaks järeldada, et tarbija on 24.septembril 2021 sõlmitud lepingu lõpetanud või sõlminud elektrilepingu mõne teise kauplejaga. Kauplejal lasub jätkuvalt lepingu täitmise kohustus; samuti võrgueeskirjast tulenev kohustus registreerida tarbijaga sõlmitud elektrileping andmevahetusplatvormil.

Ühtse praktika kujundamiseks selgitab komisjon, et andmevahetusplatvormil tehtavate toimingute või nende tegemata jätmisega kaasnevat tagajärge ei saa jätta tarbija kanda. Elektrituruseaduse ja elektrituru toimimise eeskirjaga on muu hulgas kehtestatud nõuded, mis on eesmärgistatud turu võimalikult latusaks toimimiseks. Võrgueeskirja tuleb tervikuna tõlgendada viisil, et selle tähendus on tarbijalepingu suhtes deklaratiivne. Tarbijalepingu sõlmimine ja lõppemine sõltub pooltevahelistest õigussuhetest ja nende raames tehtud toimingutest. Õiguspäraselt tehtud toimingud on aluseks kannete tegemisele andmevahetusplatvormil.

Eelnevat kokku võttes leiab komisjon, et tarbija oli õigustatud saama kauplejalt elektrit alates 1.oktoobrist 2021 kauplejaga kokkulepitud hinnaga. VÕS § 101 lg 1 p 1 järgi on võlausaldajal õigus nõuda lepingu täitmist.

Pooled ei vaidle selles, et kaupleja lepingut täitnud ei ole; seega on tarbija esitatud lepingu täitmise nõue põhjendatud ja tuleb rahuldada. Tarbija on esitanud nõude üldteenuse alusel määratud tarbimise koguse ja hinna korrigeerimiseks. Tarbija nõuab esitatud arvete korrigeerimist. Komisjoni hinnangul on tarbija nõue põhjendatud ja tuleb rahuldada.

Elektrituruseaduse § 110' lg 1 järgi osutatakse tarbijale üldteenust juhul, kui tarbija ei ole elektrilepingut sõlminud. Kõnealusel juhul oli tarbija elektrilepingu sõlminud ning üldteenuse osutamiseks alust ei olnud.

Komisjon ei nõustu kauplejaga selles, et ebaõigesti arvestatud ja hinnastatud tarbimist tagantjärei korrigeerida ei ole võimalik. Võrgueeskirja § 20 järgi on võrku antud ja võrgust võetud elektrienergia kogused andmevahetusplatvormi mõõteandmete põhjal tuvastatavad. Mõõteandmeid on võimalik korrigeerida tagasiulatuvalt kuni 12 kuud.

Kauplejal on kohustus registreerida tarbijaga sõlmitud leping andmevahetusplatvormil ning õigus saada võrguettevõtjalt, liinivaldajalt või suletud jaotusvõrgu valdajalt mõõteandmeid tarbija mõõtepunkti läbinud elektrienergia koguste kohta. Võrgueeskirja §-s 21 on ette nähtud erinevad võimalused tegeliku tarbimise tuvastamiseks. Korrigeeritud tarbimisandmed on kauplejale kättesaadavad andmevahetusplatvormil.

Võrgueeskirja § 22 ja 23 järgi korrigeeritakse üldteenuse korras tarbitud elektrienergia ning seejärel esitatakse tarbijale korrigeeritud arve. Kõnealusel juhul ei ole alust nõuda tarbijalt tasu üldteenuse korras müüdud elektrienergia hinnast, vaid lähtuda tuleb tarbijaga kokkulepitud hinnast.

Arvestades asjaolu, et kaupleja ja tarbija vahel oli sõlmitud elektrileping ja selle registreerimine andmevahetusplatvormil jäi tegemata kauplejast tingitud põhjustel, peab kaupleja tarbija õiguste rikkumise heastamiseks leidma võimaluse andmevahetuseks võrguettevõtjaga ning esitama tarbijale korrigeeritud arve.

Võrguettevõtja ja elektrimüüja omavaheliste arveldustega seonduvad küsimused peavad kauplejad lahendama ilma tarbija õigusi kahjustamata (§ 24). Tarbijale esitatud arvestus peab

olema läbipaistev ja kontrollitav. Tarbijalt ülemäära nõutud summa võib lugeda tulevaste perioodide ettemaksuks üksnes tarbija nõusolekul.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Aase Sammelselg
/allkirjastatud digitaalselt/

Anastasia Nezgovorova
/allkirjastatud digitaalselt/

Tuulikki Laesson
/allkirjastatud digitaalselt/